

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2021. gada 22. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patērētāju tiesību aizsardzība – Direktīva 2008/48/EK – Patēriņa kredītligumi – Direktīva 93/13/EEK – Negodīgi noteikumi – Pamatojoties uz prettiesisku noteikumu veikts maksājums – Aizdevēja nepamatota iedzīvošanās – Tiesību uz atmaksu noilgums – Savienības tiesību principi – Efektivitātes princips – Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkts – Kredītligumā iekļaujamā informācija – Noteiktu valsts prasību atcelšana, pamatojoties uz Tiesas judikatūru – Valsts tiesiskā regulējuma agrākās redakcijas interpretācija atbilstoši šai judikatūrai – Iedarbība laikā

Lietā C-485/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Krajský súd v Prešove* (Prešovas apgabaltiesa, Slovākija) iesniedza ar 2019. gada 12. jūnija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 25. jūnijā, tiesvedībā

LH

pret

Profi Credit Slovakia s. r. o.,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], K. Toadere [*C. Toader*], M. Safjans [*M. Safjan*] un N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] (referents),

ģenerāladvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Profi Credit Slovakia s. r. o.* vārdā – *A. Cviková*, advokātkā,
- Slovākijas valdības vārdā – *B. Ricziová*, pārstāve,
- Eiropas Komisijas vārdā – *G. Goddin*, kā arī *N. Ruiz García* un *A. Tokár*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2020. gada 3. septembra tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – slovāku.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantu, Savienības tiesību efektivitātes principu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītligumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 87/102/EEK (OV 2008, L 133, 66. lpp., un kļūdu labojumi – OV 2009, L 207, 14. lpp., OV 2010, L 199, 40. lpp., OV 2011, L 234, 46. lpp., un OV 2015, L 36, 15. lpp.) noteikumus, it īpaši šīs direktīvas 10. panta 2. punkta h) un i) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp LH un *Profi Credit Slovakia s. r. o.* par šīs sabiedrības nepamatotu iedzīvošanos, kas izriet no maksājuma, kuru aizņēmējs veicis, pamatojoties uz iespējami negodīgiem vai prettiesiskiem patēriņa kredītliguma noteikumiem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 93/13/EEK

- 3 Atbilstoši Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.) 6. panta 1. punktam:

“Dalībvalstis nosaka, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā līgumā, atbilstoši savas valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam un ka līgums pie tādiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem.”

- 4 Šīs direktīvas 7. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāju un konkurentu interesēs pastāv adekvāti un efektīvi līdzekļi, lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos.”

Direktīva 2008/48

- 5 Direktīvas 2008/48 mērķis saskaņā ar tās 1. pantu ir saskaņot dažus dalībvalstu noteikumu aspektus saistībā ar līgumiem, kas attiecas uz patēriņa kredītu.
- 6 Šīs direktīvas 3. panta i) punktā jēdziens “gada procentu likme” (turpmāk tekstā – “GPL”) šajā direktīvā ir definēts kā “kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kas ir izteiktas ikgadējos procentos no kredīta kopsummas, attiecīgajā gadījumā iekļaujot izmaksas atbilstīgi 19. panta 2. punktam”.
- 7 Minētās direktīvas 10. panta “Kredītligumos iekļaujamā informācija” 2. punktā ir noteikts:

“Kredītligumā skaidri un lakoniski norāda:

[..]

- g) [GPL] un kopējo patērētāja maksājamo summu, kas aprēķināta kredītliguma noslēgšanas brīdī; min visus pieņēmumus, kas izmantoti minētās likmes aprēķinam;
- h) patērētāja veicamo maksājumu apjomu, skaitu un biežumu un – attiecīgā gadījumā – kārtību, kādā maksājumus novirzīs dažādu nesamaksāto maksājumu samaksai, kuriem piemēro dažādas aizņēmuma likmes;
- i) tāda kredītliguma gadījumā, kurā ir noteikta kapitāla atmaksa noteiktā termiņā, patērētāja tiesības jebkurā brīdī kredītliguma darbības laikā pēc pieprasījuma un bez maksas saņemt konta izrakstu ar amortizācijas tabulu.

Amortizācijas tabulā norāda veicamos maksājumus un šādu summu maksāšanas periodus un noteikumus; tabulā ietver katra kredīta atmaksas maksājuma atšifrējumu, lai būtu redzama kapitāla amortizācija, procenti, kas aprēķināti, pamatojoties uz aizņēmuma likmi, un – attiecīgā gadījumā – papildu izmaksas; ja procentu likme nav fiksēta vai ja saskaņā ar kredītligumu var mainīt papildu izmaksas, amortizācijas tabulā skaidri un lakoniski min faktu, ka tabulas dati ir derīgi tikai līdz nākamajai aizņēmuma likmes maiņai vai saskaņā ar kredītligumu veiktajai papildu izmaksu maiņai;

[..].”

- 8 Direktīvas 2008/48 22. panta “Saskaņošana un šīs direktīvas obligāta piemērošana” 1. punktā ir paredzēts:

“Ciktāl šajā direktīvā iekļauti saskaņoti noteikumi, dalībvalstis savos tiesību aktos nedrīkst saglabāt vai ieviest noteikumus, kas atšķiras no šajā direktīvā paredzētajiem.”

Slovākijas tiesības

Civillkodekss

- 9 *Občiansky zákonník* (Civillkodekss) 53. pants ir izteikts šādā redakcijā:

“1. Ar patērētāju noslēgtos līgumos nedrīkst būt ietverti noteikumi, kuri rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kaitējot patērētājam (negodīgi noteikumi). [..]

[..]

5) Ar patērētāju noslēgtos līgumos ietverti negodīgi noteikumi nav spēkā.”

- 10 Saskaņā ar šā kodeksa 107. pantu:

“1) Tiesības uz atmaksu nepamatotas iedzīvošanās dēļ noilgst divu gadu laikā no brīža, kad ieinteresētā persona ir uzzinājusi par nepamatotu iedzīvošanos un noskaidrojusi, kurš ir iedzīvojies uz tās rēķina.

2) Tiesības uz atmaksu nepamatotas iedzīvošanās dēļ noilgst vēlākais trīs gadu laikā un tišas nepamatotas iedzīvošanās gadījumā – desmit gadu laikā no dienas, kad ir notikusi nepamatotā iedzīvošanās.

[..]”

- 11 Minētā kodeksa 451. panta 2. punktā “nepamatota iedzīvošanās” ir definēta kā “mantisks labums, kas iegūts ar izpildījumu, kuram nav tiesiska pamata, ar izpildījumu, kas pamatots ar spēkā neesošu tiesību aktu, vai ar izpildījumu, kas balstīts ar tiesisku pamatu, kurš beidzis pastāvēt, kā arī mantisks labums, kas iegūts ar negodīgiem līdzekļiem”.

Likums Nr. 129/2010

- 12 *Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebitel'ských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebitel'ov a o zmene a doplnení niektorých zákonov* (Likums Nr. 129/2010 par patēriņa kredītiem un citiem kredītiem un aizdevumiem patērētājiem un ar ko groza dažus citus likumus) mērķis ir transponēt Direktīvu 2008/48 Slovākijas tiesībās.
- 13 Likuma Nr. 129/2010, redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, 9. panta 2. punkta k) apakšpunktā bija paredzēts, ka patēriņa kredītlīgumā ir jāietver kapitāla, procentu un citu patērētāja veicamo maksājumu apjoms, skaits un biežums, kā arī attiecīgā gadījumā kārtība, kādā maksājumi tiks novirzīti dažādu nesamaksāto maksājumu samaksai, kuriem piemēro dažādas aizņēmuma likmes.
- 14 Lai nodrošinātu atbilstību Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta interpretācijai, kas sniegta 2016. gada 9. novembra spriedumā *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842, 51.–59. punkts), Slovākijas likumdevējs grozīja Likumu Nr. 129/2010 un tādējādi šī likuma redakcijā, kas ir piemērojama kopš 2018. gada 1. maija, 9. panta 2. punkta i) apakšpunktā ir noteikts, ka patēriņa kredītlīgumā ir jānorāda “patērētāja veicamo maksājumu apjoms, skaits un biežums un – attiecīgā gadījumā – kārtība, kādā maksājumus novirzīs dažādu nesamaksāto maksājumu samaksai, kuriem piemēro dažādas aizņēmuma likmes”.
- 15 Saskaņā ar Likuma Nr. 129/2010 11. panta 1. punktu, redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, patēriņa kredītu “uzskata par kredītu bez procentiem un maksām”, ja ar to saistītajā līgumā nav ietvertas sastāvdaļas, kas it īpaši ir noteiktas šī likuma 9. panta 2. punkta a)–k) apakšpunktā, vai arī nav pareizi norādīta GPL par sliktu patērētājam.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 16 2011. gada 30. maijā prasītājs pamatlietā un *Profi Credit Slovakia* noslēdza patēriņa kredītlīgumu par summu 1500 EUR, kam pieskaitīta procentu likme 70 % apmērā un GPL 66,31 % apmērā, proti, kopumā par summu 3698,40 EUR apmērā, kas jāatmaksā 48 ikmēneša maksājumos 77,05 EUR apmērā, neprecizējot atmaksas sadalījumu starp kapitālu, procentiem un citām aizņēmēja sedzamajām izmaksām.
- 17 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, pirmkārt, ka saskaņā ar minētā līguma noteikumiem *Profi Credit Slovakia* no līgumattiecību pirmās dienas varēja iekasēt izmaksas 367,49 EUR apmērā kā atlīdzību par patērētājam sniegto iespēju nākotnē saņemt kredīta atmaksas atlikšanu. Šo izmaksu piemērošanas dēļ prasītājs pamatlietā saņēma nevis nolīgto summu 1500 EUR apmērā, bet gan atlikuma summu 1132,51 EUR apmērā, proti, par 24 % samazinātu summu, lai arī nebija zināms, vai minētais patērētājs izmantos apmaksāto iespēju atlikt atmaksu.
- 18 Otrkārt, iesniedzējtiesas nolēmumā ir norādīts, ka šajā līgumā minētā GPL (66,31 %) ir zemāka par procentu likmi (70 %), un tas varētu būt saistīts ar to, ka GPL netika aprēķināta, pamatojoties uz *Profi Credit Slovakia* faktiski izmaksāto summu. Minētajā nolēmumā ir precizēts, ka Slovākijas tiesībās nepareiza GPL norāde izraisa kreditora tiesību zaudējumu uz procentu un ar kredītu saistīto izmaksu iekasēšanu.

- 19 2017. gada 2. februārī pēc visa kredīta atmaksas jurists informēja prasītāju pamatlietā, ka minētā līguma noteikums par atmaksas atlikšanas izmaksām ir negodīgs un ka norādes, kas viņam tika sniegtas attiecībā uz GPL, nav pareizas.
- 20 2017. gada 2. maijā prasītājs pamatlietā cēla prasību, lai atgūtu, viņa ieskatā, nepamatoti samaksātās izmaksas. Savai aizstāvībai *Profi Credit Slovakia* atsaucās uz ieinteresētās personas prasības tiesību noilgumu. Ar 2018. gada 15. novembra nolēmumu *Okresný súd Prešov* (Prešovas rajona tiesa, Slovākija) šo prasību noraidīja.
- 21 Izskatot prasītāja pamatlietā iesniegto apelācijas sūdzību, iesniedzējtiesa, *Krajský súd v Prešove* (Prešovas apgabaltiesa, Slovākija) uzskata, ka attiecīgo līgumu vairākos aspektos var atzīt par tādu, kas ir pretrunā patērētāju tiesību aizsardzības jomā piemērojamām Savienības tiesību normām.
- 22 Pirmkārt, šī tiesa norāda, ka saskaņā ar Civilt kodeksa 107. panta pirmo un otro daļu tiesības uz atmaksu sakarā ar nepamatotu iedzīvošanos izbeidzas:
- vai nu pēc divu gadu noilguma termiņa, kas tiek saukts par “subjektīvu” noilguma termiņu, kurš sākas brīdī, kad ieinteresētā persona ir uzzinājusi par nepamatoto iedzīvošanos un ir noskaidrojusi personu, kura ir iedzīvojusies uz tās rēķina; šķiet, ka šis termiņš šajā lietā ir ticis ievērots, jo no prasītāja pamatlietā saņemtās informācijas (2017. gada 2. februāris) un viņa prasības celšanas (2017. gada 2. maijs) ir pagājuši mazāk nekā divi gadi,
  - vai nu pēc trīs gadu noilguma termiņa, kas tiek saukts par “objektīvu” noilguma termiņu, kurš sākas dienā, kad ir notikusi nepamatotā iedzīvošanās; šķiet, ka šis termiņš šajā lietā jau ir beidzies, jo no pamatlietā aplūkoto izdevumu samaksas līdz prasības celšanai ir pagājuši vairāk nekā trīs gadi,
  - vai arī “tīšas” nepamatotas iedzīvošanās gadījumā – pēc “objektīvā” noilguma termiņa beigām, kas ir desmit gadi un kas arī sākas no nepamatotās iedzīvošanās rašanās brīža; šķiet, ka šis termiņš šajā lietā nav beidzies.
- 23 Iesniedzējtiesa vispirms norāda, ka objektīvā trīs gadu noilguma termiņa ritējums sākas un beidzas pat tad, ja aizskartais patērētājs nav zinājis par tā līguma noteikuma negodīgo vai prettiesisko raksturu, kas ir bijis nepamatotās iedzīvošanās pamatā. Tās ieskatā, šāda valsts tiesību norma var apdraudēt Hartas 47. pantā garantētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un var būt nesaderīga ar Tiesas judikatūru par patērētāju tiesību aizsardzību, kas it īpaši ir paredzēta Direktīvā 93/13 un Direktīvā 2008/48.
- 24 Turpinājumā – gadījumā, ja šāds noilguma termiņš, kas ir piemērojams, neraugoties uz iespējamo patērētāja nezināšanu, tiktu atzīts par saderīgu ar Savienības tiesībām, iesniedzējtiesa jautā, vai tas pats ir attiecināms arī uz patērētājam noteikto pierādīšanas pienākumu. Šajā ziņā tā norāda, ka Slovākijas tiesas iepriekš ir piemērojušas minētās valsts tiesību normas patērētājiem labvēlīgā veidā, elastīgi atzīstot nepamatotās iedzīvošanās tīšo raksturu un tādējādi ļaujot ieinteresētajām personām izmantot desmit gadu noilguma termiņu, bet šī pieeja *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovākijas Republikas Augstākā tiesa) 2018. gada 18. oktobra nolēmumā ir tikusi apšaubīta.
- 25 No šī nolēmuma izrietot, ka patērētājam, kurš atsaucas uz īpašo desmit gadu noilguma termiņu, ir jāpierāda, ka aizdevējam patiešām ir bijis nodoms nepamatoti iedzīvoties uz viņa rēķina, un, ja šādu pierādījumu nav, uz viņu var būt attiecināms vispārīgais objektīvais trīs gadu noilguma termiņš. Zemākas instances Slovākijas tiesām esot pienākums ievērot minēto nolēmumu. Tomēr iesniedzējtiesa uzskata, ka tas var būt pretrunā Hartas 47. pantam un Savienības tiesību efektivitātes principam, jo, tās ieskatā, patērētājam, kura rīcībā nav visas informācijas, ir praktiski neiespējami iesniegt prasītos pierādījumus.

- 26 Visbeidzot, gadījumā, ja Tiesa nospriestu, ka šāds pierādīšanas pienākums ir saderīgs ar Savienības tiesību prasībām, rastos jautājumi par to, pirmkārt, attiecībā uz kādām fiziskajām personām patērētājam ir jāpierāda, ka tās bija zinājušas par viņa tiesību neievērošanu, ja aizdevējs ir juridiska persona, un, otrkārt, kādu viņa tiesību pārkāpuma pakāpi viņam ir jāpierāda.
- 27 Otrkārt, iesniedzējtiesa norāda, ka, izpildot 2016. gada 9. novembra spriedumu *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842), Slovākijas likumdevējs ir grozījis Likumu Nr. 129/2010, no 2018. gada 1. maija izslēdzot pienākumu patērētāja kredītlīgumos norādīt kapitāla, procentu un citu izmaksu, kuras radušās aizņēmējam, maksājumu termiņus, kas bija ietverti šī likuma 9. panta 2. punkta k) apakšpunktā, redakcijā, kura piemērojama šajā pamatlietā un kurā atbilstošais datums ir 2011. gada 30. maijs. Šis pienākums tika aizstāts ar pienākumu šādos līgumos norādīt “maksājumu biežumu”, kas ir paredzēts minētā likuma 9. panta 2. punkta i) apakšpunktā, redakcijā, kas piemērojama no 2018. gada 1. maija.
- 28 2018. gada 22. februāra nolēmumā *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovākijas Republikas Augstākā tiesa) esot nospriedusi, ka attiecībā uz tādiem līgumiem, kas noslēgti pirms 2018. gada 1. maija, kā pamatlietā, Slovākijas tiesām bija jāsasniež ar minēto leģislatīvo grozījumu iegūtais rezultāts, veicot tādu sākotnējās tiesību normas interpretāciju, kura būtu atbilstoša Savienības tiesībām un kuras rezultātā aizdevējiem šajā tiesību normā prasītā informācija šādos līgumos jānorāda tikai vispārīgi, nevis norādot sadalījumu starp kapitālu, procentiem un citām ar kredītu saistītajām izmaksām.
- 29 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tāda direktīvu iedarbība, kāda ir atzīta Tiesas judikatūrā, nepieļauj to, ka dalībvalsts tiesa attiecībā uz valsts tiesību normu, kas atzīta par nesaderīgu ar Savienības tiesībām, veic šīm tiesībām atbilstīgu interpretāciju, nepamatojot savu nolēmumu un nebalstot to uz ierastajām interpretācijas metodēm. Turklāt tā jautā, vai gadījumā, ja tā uzskatītu, ka Savienības tiesībām atbilstīga interpretācija izraisītu *contra legem* interpretāciju, Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta h) un i) apakšpunktam varētu tikt atzīta tieša iedarbība un attiecīgā valsts tiesību norma varētu netikt piemērota līgumattiecībām starp pamatlietas pusēm, pēc analogijas ar to, ko it īpaši diskriminācijas jomā esot pieļāvusi Tiesa.
- 30 Iesniedzējtiesa uzsver saistību starp šiem pēdējiem minētajiem jautājumiem un jautājumiem, ko tā bija iesniegusi Tiesai lietā, kurā tika taisīts 2019. gada 5. septembra spriedums *Pohotovost* (C-331/18, EU:C:2019:665), kas tādējādi tika pasludināts pēc šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas.
- 31 Šādos apstākļos *Krajský súd v Prešove* (Prešovas apgabaltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“A.

- 1) Vai [Hartas] 47. pants un – netieši – patērētāja tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tiesiskais regulējums, kurš minēts [Slovākijas Civilt kodeksa] 107. panta 2. punktā par objektīvo patērētāja tiesību trīs gadu noilgumu un saskaņā ar kuru noilgums patērētāja tiesībām uz tāda maksājuma atmaksu, kas izriet no negodīga līguma noteikuma, iestājas arī tad, ja pats patērētājs nespēj izvērtēt negodīgo līguma noteikumu, un vai šis noilguma termiņš sākas arī gadījumā, ja patērētājs nav zinājis par līguma noteikuma negodīgumu?
- 2) Ja tiesiskais regulējums par patērētāja tiesību noilgumu objektīvā trīs gadu termiņā, kaut arī patērētājs neapzinājās situāciju, ir saderīgs ar Hartas 47. pantu un ar efektivitātes principu, iesniedzējtiesa šādā gadījumā jautā:

Vai Hartas 47. pantam un efektivitātes principam ir pretrunā tādi valsts tiesību akti, pamatojoties uz kuriem patērētājam ir pienākums pierādīt tiesā, ka personas, kuras rīkojas kreditora vārdā, ir zinājušas, ka kreditors neievēro patērētāja tiesības, konkrētajā lietā – ir zinājušas to, ka, nenorādot

precīzu faktisko [GPL], kreditors pārkāpj likuma normu, kā arī pierādīt tā fakta zināšanu, ka šādā gadījumā aizdevums ir bez procentiem un ka kreditors, iekasējot procentus, ir nepamatoti iedzīvojis?

- 3) Ja atbilde uz [otro jautājumu] ir noliedzīga, attiecībā uz kādām personām – vai attiecībā uz kreditora administratoriem, akcionāriem vai komercpārstāvjiem – patērētājam ir jāpierāda [otraji jautājumā] minētās zināšanas?
- 4) Ja atbilde uz [otro jautājumu] ir noliedzīga, kāda zināšanu pakāpe ir pietiekama, lai sasniegtu mērķi, proti, lai pierādītu, ka [aizdevējs] ir rīkojies tīši, pārkāpjot konkrēto finanšu tirgus tiesisko regulējumu?

B.

- 5) Vai direktīvām un Eiropas Savienības Tiesas judikatūrai atbilstošajā jomā, piemēram, spriedumiem, 2016. gada 19. aprīlis, *DI* (C-441/14, EU:C:2016:278); 2004. gada 5. oktobris *Pfeiffer* u.c. (no C-397/01 līdz C-403/01, EU:C:2004:584, 113. un 114. punkts); 2010. gada 19. janvāris, *Küçükdeveci* (C-555/07, EU:C:2010:21, 48. punkts); 2008. gada 15. aprīlis, *Impact* (C-268/06, EU:C:2008:223, 100. punkts); 2012. gada 24. janvāris, *Dominguez* (C-282/10, EU:C:2012:33, 25. un 27. punkts), kā arī 2014. gada 15. janvāris, *Association de médiation sociale* (C-176/12, EU:C:2014:2, 38. punkts), ir pretrunā tāda valsts prakse, pamatojoties uz kuru valsts tiesa ir izdarījusi secinājumu par Savienības tiesībām atbilstīgu interpretāciju, neizmantojot interpretācijas metodes un bez pienācīga pamatojuma?
- 6) Ja pēc interpretācijas metožu – konkrēti, teleoloģiskās interpretācijas, autentiskās interpretācijas, vēsturiskās interpretācijas, sistēmiskās interpretācijas un loģiskās interpretācijas (*a contrario* metode, *reductio ad absurdum* metode) – piemērošanas un pēc valsts tiesiskā regulējuma piemērošanas kopumā, lai sasniegtu Direktīvas 2008/48 [..] 10. panta 2. punkta h) un i) apakšpunktā noteikto mērķi, tiesa izdara secinājumu, ka Savienības tiesībām atbilstīga interpretācija sliecas uz situāciju *contra legem*, vai tādā gadījumā ir iespējams – salīdzinot, piemēram, ar attiecībām diskriminācijas vai darba ņēmēju aizsardzības gadījumā – atzīt minētās direktīvas tiesību normas tiešu iedarbību, lai aizsargātu uzņēmējus pret patērētājiem kredītattiecībās un nepiemērotu Savienības tiesībām neatbilstošu tiesību normu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par Tiesas kompetenci un lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 32 Pirmkārt, *Profi Credit Slovakia* pauž šaubas par tās procedūras likumību, ko iesniedzējtiesa izmantojusi, lai iesniegtu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, apgalvojot, ka tai nav bijusi iespēja iepriekš paust savu nostāju par tiesvedības apturēšanas pamatojumu.
- 33 Tomēr šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 267. pantā noteiktās procedūras ietvaros, kuras pamatā ir skaidra funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu, tas, ka prejudiciālais jautājums par Savienības tiesībām, iespējams, ir ticis uzdots bez iepriekšējām debatēm, kas balstītas uz sacīkstes principu, neliedz uzdot Tiesai šādu jautājumu, un katrā ziņā Tiesai nav jāpārbauda, vai iesniedzējtiesas nolēmums ir ticis pieņemts atbilstoši valsts noteikumiem par tiesu darba organizāciju un procesu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. aprīlis, *Blue Air – Airline Management Solutions*, C-584/18, EU:C:2020:324, 39.–41. punkts un tajos minētā judikatūra).

- 34 Otrkārt, *Profi Credit Slovakia* apgalvo, ka iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi ir nepieņemami, jo, pirmkārt, tie neattiecas nedz uz tādu Savienības tiesību normu interpretāciju, ar kurām tiek saskaņotas valsts tiesību normas par noilgumu, nedz uz direktīvu iedarbību, otrkārt, Hartas 51. pantā tās piemērošanas joma ir ierobežota tikai ar situācijām, kurās dalībvalstis īsteno Savienības tiesības, un, visbeidzot, šiem jautājumiem nav nozīmes pamatlietas atrisināšanā.
- 35 Slovākijas valdība savukārt apgalvo, ka pirmais jautājums ir nepieņemams, jo tas neatbilst Tiesas Reglamenta 94. panta c) punktā norādītajām pamatojuma prasībām. Šīs valdības ieskatā, no tā izriet, ka nav jāizskata trīs nākamie jautājumi, kas uzdoti, papildinot pirmo jautājumu. Katrā ziņā trešais un ceturtais jautājums neietilpstot Tiesas kompetencē, jo tie attiecoties uz valsts tiesību normu interpretāciju. Turklāt piektais un sestais jautājums neesot nepieciešami pamatlietas atrisināšanai, jo Tiesai neesot jālemj, vai attiecībā uz minētajām Slovākijas tiesību normām ir vai nav iespējama Savienības tiesībām atbilstoša interpretācija, un turklāt pastāvot cits juridiskais pamats, kas ļautu apmierināt prasību tieši.
- 36 Šajā ziņā attiecībā uz pirmo un otro prejudiciālo jautājumu ir jākonstatē, ka tie būtībā attiecas uz Hartas 47. panta, lasot to kopsakarā ar Savienības tiesību efektivitātes principu, interpretāciju.
- 37 Atbilstoši Hartas 51. panta 1. punktam tās noteikumi attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesības, un saskaņā ar pastāvīgo judikatūru jēdziens “Savienības tiesību īstenošana” šīs tiesību normas izpratnē nozīmē, ka ir jābūt savstarpējai saiknei starp Savienības tiesību aktu un attiecīgo valsts pasākumu, kas ir ciešāka nekā divu jomu līdzīgums vai vienas jomas netiešā ietekme uz otru jomu, ņemot vērā Tiesas definētos vērtējuma kritērijus (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2020. gada 22. janvāris, *Baldonado Martín*, C-177/18, EU:C:2020:26, 57.–59. punkts, kā arī 2020. gada 16. jūlijs, *Adusbef* u.c., C-686/18, EU:C:2020:567, 51. un 52. punkts).
- 38 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka vienīgi valsts tiesa, kura izskata lietu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, var – ņemot vērā lietas īpatnības – noteikt gan to, cik nepieciešams ir prejudiciālais nolēmums šīs tiesas sprieduma taisīšanai, gan to, cik atbilstoši ir Tiesai uzdotie jautājumi, uz kuriem šajā ziņā ir attiecināms atbilstības pieņēmums. Līdz ar to, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību normas interpretāciju vai spēkā esamību, Tiesai principā par tiem ir jālemj, izņemot tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie un juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz šiem jautājumiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2020. gada 16. jūlijs, *Facebook Ireland* un *Schrems*, C-311/18, EU:C:2020:559, 73. punkts, kā arī 2020. gada 8. oktobris, *Union des industries de la protection des plantes*, C-514/19, EU:C:2020:803, 28. un 29. punkts).
- 39 Šajā gadījumā, nenoliedzami, pirmajos divos iesniedzējtiesas uzdotajos jautājumos nav pieminēti citi Savienības tiesību akti kā vien Harta. Tomēr no iesniedzējtiesas nolēmumā izklāstītā pamatojuma izriet, ka tajā skaidri un pietiekami ir norādīta saikne starp Civilkodeksa 107. panta 2. punktā paredzētajiem noilguma noteikumiem, kas piemērojami tāda patērētāja kā prasītājs pamatlietā celtai prasībai, un Savienības atvasināto tiesību normām, kuru mērķis ir nodrošināt patērētāju tiesību aizsardzību.
- 40 Proti, iesniedzējtiesa konkrētāk vēlas noskaidrot, vai šīs valsts tiesību normas var ne tikai ietekmēt tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, kas ir paredzētas Hartas 47. pantā, bet arī kaitēt Direktīvā 93/13 ietvertu noteikumu par negodīgiem noteikumiem un Direktīvā 2008/48 ietvertu noteikumu par patēriņa kredītiem pilnīgai iedarbībai.
- 41 Citiem vārdiem sakot, kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumu 31.–33. un 52. punktā, ar pirmajiem diviem jautājumiem minētā tiesa vēlas saņemt skaidrojumus, lai varētu lemt, vai Slovākijas tiesību normas par noilguma termiņiem, kas piemērojami prasībai, kura ir celta patērētāju līgumu jomā, atbilst Direktīvām 93/13 un 2008/48.

- 42 Tādējādi pirmie divi jautājumi ir pieņemami.
- 43 Attiecībā uz trešo un ceturto prejudiciālo jautājumu ir jānorāda, ka tie būtībā attiecas uz pierādījumu par nepamatotas iedzīvošanās tišo raksturu, kas tiek prasīts, lai varētu piemērot Civilkodeksa 107. panta 2. punktā *in fine* paredzēto desmit gadu noilguma termiņu, un it īpaši uz to personu noteikšanu, attiecībā uz kurām ir jāpierāda šāds nodoms, kā arī uz zināšanu līmeni, kādam šajā ziņā bija jābūt šīm personām.
- 44 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka nedz šo abu jautājumu formulējumā, nedz ar tiem saistītajā iesniedzējtiesas nolēmuma pamatojumā nav elementu, kas varētu pierādīt saikni starp tiem un kādu Savienības tiesību normu. Nepieciešamība sniegt Savienības tiesību interpretāciju, kas būtu noderīga valsts tiesai, prasa, lai tā rūpīgi ievērotu prasības attiecībā uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturu, kas ir skaidri norādītas Reglamenta 94. pantā, par kurām iesniedzējtiesai būtu jāzina. Tātad, kā noteikts Reglamenta 94. pantā un pretējā gadījumā pastāvot iespējai, ka uzdotie jautājumi tiks atzīti par nepieņemamiem, iesniedzējtiesas nolēmumā, pirmkārt, ir jāietver to faktu kopsavilkums, kuriem ir nozīme un kurus ir konstatējusi iesniedzējtiesa, vai vismaz to faktu izklāsts, uz kuriem balstīti jautājumi, un, otrkārt, to iemeslu izklāsts, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par noteiktu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, kā arī saikne, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietai piemērojamajiem valsts tiesību aktiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 19. aprīlis, *Consorzio Italian Management un Catania Multiservizi*, C-152/17, EU:C:2018:264, 21., 22. un 24. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 45 No tā izriet, ka iesniedzējtiesas Tiesā iesniegtais trešais un ceturtais jautājums ir uzskatāms par nepieņemamu, jo iesniedzējtiesas nolēmumā nav norādīts pietiekams pamatojums, lai Tiesa varētu sniegt lietderīgu atbildi uz šiem diviem jautājumiem.
- 46 Visbeidzot, runājot par piekto un sesto prejudiciālo jautājumu, *Profi Credit Slovakia* un Slovērijas valdības izvirzītie argumenti nav pietiekami, lai atspēkotu atbilstības pieņēmumu, kas saskaņā ar šī sprieduma 38. punktā atgādināto judikatūru ir attiecināms uz šiem jautājumiem, ņemot vērā, ka tie būtībā attiecas uz tādiem pamatlietai piemērojamo valsts tiesību normu interpretācijas noteikumiem, kas ir atbilstoši Savienības tiesībām, it īpaši ievērojot Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta h) un i) apakšpunktu, kā to ir interpretējusi Tiesa.
- 47 Šādos apstākļos Slovērijas valdības izvirzītais nepieņemamības pamats, kas ir balstīts uz cita juridiskā pamata esamību, proti, uz attiecīgajā līgumā ietvertu neprecīzu atsauci uz GPL, kas ļautu apmierināt prasību pamatlietai, nepārbaudot pienākuma norādīt atmaksas sadalījumu starp kapitālu, procentiem un citiem aizņēmēja segtajiem izdevumiem neizpildi, katrā ziņā nevar tikt atbalstīts. Šajā ziņā ir jānorāda, pirmkārt, ka Tiesa 2019. gada 5. septembra spriedumā *Pohotovost'* (C-331/18, EU:C:2019:665, 35. un 38. punkts) jau ir noraidījusi līdzīgu argumentu un, otrkārt, ka ar atšķirībām, kas pastāv starp pamatlietu un lietu, kurā tika taisīts minētais spriedums, uz kurām ir norādījusi Slovērijas valdība, nevar pamatot citu risinājumu, kā vien šādi veikto noraidīšanu.
- 48 No iepriekš minētā izriet, ka piektais un sestais jautājums ir pieņemams.

Par pirmo jautājumu

- 49 Vispirms ir jāatgādina Tiesas pastāvīgā judikatūra, atbilstoši kurai ar LESD 267. pantu iedibinātājā valsts tiesu un Tiesas sadarbības procedūrā Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas tai ļautu izlemt tajā izskatāmo lietu. Šajā nolūkā Tiesai vajadzības gadījumā ir jāpārformulē tai uzdotie jautājumi (skat. it īpaši spriedumus, 2015. gada 17. decembris, *Neptune Distribution*, C-157/14, EU:C:2015:823, 33. punkts, un 2020. gada 25. novembris, *Banca B.*, C-269/19, EU:C:2020:954, 24. punkts).

- 50 Šajā lietā, pat ja formāli iesniedzējtiesa savu pirmo jautājumu ir uzdevusi tikai par Hartas 47. panta interpretāciju, šis apstāklis neliedz Tiesai sniegt valsts tiesai visus interpretācijas elementus, kas var būt noderīgi pamatlietas izspriešanai, no visas šīs tiesas iesniegtās informācijas, it īpaši no iesniedzējtiesas nolēmuma pamatojuma, izdalot tos Savienības tiesību elementus, kuriem ir nepieciešama interpretācija, ņemot vērā pamatlietas priekšmetu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2015. gada 17. decembris, *Neptune Distribution*, C-157/14, EU:C:2015:823, 34. punkts, un 2019. gada 8. maijs, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, 43. punkts).
- 51 Šajā gadījumā pirmais uzdotais jautājums ir jāsaprot kā tāds, kura mērķis būtībā ir noteikt, vai efektivitātes princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, atbilstoši kuram uz prasību, ko patērētājs ir cēlis, lai atgūtu summas, kuras ir nepamatoti samaksātas, pamatojoties uz negodīgiem noteikumiem Direktīvas 93/13 izpratnē vai uz noteikumiem, kas ir pretrunā Direktīvas 2008/48 prasībām, ir attiecināms trīs gadu noilguma termiņš, kurš sākas dienā, kad ir notikusi nepamatotā iedzīvošanās.
- 52 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ja attiecīgajā jomā nav Savienības noteikumu, katras dalībvalsts iekšējā tiesību sistēmā ir jāparedz procesuālie noteikumi prasību celšanai tiesā, kuru mērķis ir nodrošināt privātpersonu tiesību aizsardzību saskaņā ar procesuālās autonomijas principu, tomēr ar nosacījumu, ka tie nav mazāk labvēlīgi par noteikumiem, kas reglamentē līdzīgas situācijas, uz kurām attiecas valsts tiesības (līdzvērtības princips), un ka tie nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina to tiesību īstenošanu, kas ir piešķirtas Savienības tiesībās (efektivitātes princips) (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2020. gada 16. jūlijs, *Caixabank* un *Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-224/19 un C-259/19, EU:C:2020:578, 83. punkts, kā arī 2020. gada 6. oktobris, *La Quadrature du Net* u.c., C-511/18, C-512/18 un C-520/18, EU:C:2020:791, 223. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 53 Attiecībā konkrēti uz efektivitātes principu, kurš vienīgais tiek aplūkots šajā lietā, no Tiesas judikatūras izriet, ka katrs gadījums, kad rodas jautājums par to, vai valsts procesuālo tiesību norma nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina Savienības tiesību piemērošanu, ir jāizvērtē, ņemot vērā šīs tiesību normas vietu visā procedūrā, šīs procedūras norisi un tās īpatnības dažādās valsts tiesu instancēs. Šādā kontekstā vajadzības gadījumā ir jāņem vērā tādi valsts tiesu sistēmas pamatā esošie principi kā tiesību uz aizstāvību aizsardzība, tiesiskās drošības princips un procesa efektīva norise (it īpaši skat. spriedumus, 2017. gada 15. marts, *Aquino*, C-3/16, EU:C:2017:209, 53. punkts, kā arī 2020. gada 9. jūlijs, *Raiffeisen Bank* un *BRD Groupe Sociétés Générale*, C-698/18 un C-699/18, EU:C:2020:537, 60. punkts).
- 54 Turklāt Tiesa ir precizējusi, ka dalībvalstu pienākums nodrošināt to tiesību efektivitāti, kuras attiecīgajām personām izriet no Savienības tiesībām, it īpaši attiecībā uz tiesībām, kas izriet no Direktīvas 93/13, nozīmē arī Hartas 47. pantā nostiprināto prasību par efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kas it īpaši attiecas uz to tiesā celto prasību procesuālajiem noteikumiem, kuru pamatā ir šādas tiesības (šādā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 17. jūlijs, *Sánchez Morcillo* un *Abril García*, C-169/14, EU:C:2014:2099, 35. punkts, kā arī 2018. gada 31. maijs, *Sziber*, C-483/16, EU:C:2018:367, 49. punkts).
- 55 Ņemot vērā šos apstākļus, ir jāpārbauda, vai tāda valsts tiesību norma par noilgumu kā šī sprieduma 51. punktā minētā var tikt uzskatīta par atbilstošu efektivitātes principam, ņemot vērā, ka šai pārbaudei ir jāattiecas ne tikai uz pamatlietā aplūkotā termiņa ilgumu, bet arī uz tā piemērošanas noteikumiem, ieskaitot faktoru, kas tiek ņemts vērā minētā termiņa uzsākšanai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 9. jūlijs, *Raiffeisen Bank* un *BRD Groupe Sociétés Générale*, C-698/18 un C-699/18, EU:C:2020:537, 61. punkts).
- 56 Pirmkārt, runājot par noilguma termiņa attiecināšanu uz prasībām, kuras patērētāji ir cēlušī, lai īstenotu tiesības, kas tiem izriet no Savienības tiesībām, ir jānorāda, ka šāds noteikums pats par sevi nav pretrunā efektivitātes principam, ja vien tā piemērošana nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi grūtu to tiesību īstenošanu, kas piešķirtas it īpaši Direktīvā 93/13 un Direktīvā 2008/48.

- 57 Tiesa ir atzinusi, ka patērētāja aizsardzība nav absolūta un ka saprātīgu termiņu noteikšana prasības celšanai, kuru neievērošanas gadījumā prasības celšanas tiesības tiek zaudētas tiesiskās drošības interesēs, ir saderīga ar Savienības tiesībām (spriedumi, 2020. gada 9. jūlijs, *Raiffeisen Bank un BRD Groupe Soci t  G n rale*, C-698/18 un C-699/18, EU:C:2020:537, 56. punkts, kā arī 2020. gada 16. jūlijs, *Caixabank un Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-224/19 un C-259/19, EU:C:2020:578, 82. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 58 Konkrētāk, Tiesa jau ir nospriedusi, ka ar Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu un 7. panta 1. punktu tiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kur , lai gan tajā ir paredzēts, ka prasībai, ar ko tiek prasīts atzīt par spēkā neesošu starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā līgumā iekļautu negodīgu noteikumu, nav piemērojams noilgums, ir noteikts noilguma termiņš prasībai, ar kuru ir paredzēts izv r t  i konstatējuma ar atlīdzību saistītās sekas, ja vien tiek ievēroti līdzvērtības un efektivitātes principi ( aj  nozīmē skat. spriedumus, 2020. gada 9. jūlijs, *Raiffeisen Bank un BRD Groupe Soci t  G n rale*, C-698/18 un C-699/18, EU:C:2020:537, 58. punkts, kā arī 2020. gada 16. jūlijs, *Caixabank un Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-224/19 un C-259/19, EU:C:2020:578, 84. punkts).
- 59 Otrkārt, saistībā ar aplūkotā noilguma termiņa ilgumu, kas šajā gadījumā ir trīs gadi, Tiesa ir nospriedusi – ja šis laikposms ir ticis noteikts un ir iepriekš zināms,  ads termiņš principā  kiet pietiekams, lai ļautu attiecīgajam patērētājam sagatavot un celt efektīvu prasību tiesā, kā rezultātā šis ilgums pats par sevi nav nesaderīgs ar efektivitātes principu ( aj  nozīmē skat. spriedumus, 2020. gada 9. jūlijs, *Raiffeisen Bank un BRD Groupe Soci t  G n rale*, C-698/18 un C-699/18, EU:C:2020:537, 62. un 64. punkts, kā arī 2020. gada 16. jūlijs, *Caixabank un Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-224/19 un C-259/19, EU:C:2020:578, 87. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 60 Tomēr, treškārt, saistībā ar aplūkotā noilguma termiņa sākumpunktu tādos apstākļos kā pamatlietā pastāv ievērojams risks, ka attiecīgais patērētājs noteikt j  termiņ  neizmantos tiesības, kuras tam ir pie skirtas Savienības tiesībās ( aj  nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 5. marts, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, 22. punkts un tajā minētā judikatūra), kas tam liegtu izmantot savas tiesības.
- 61 No iesniedzējtiesas, it īpaši pirmajā jautājumā, sniegtajām nor d m izriet, ka Civilkodeksa 107. panta 2. punktā paredzētais trīs gadu termiņš sākas dienā, kad ir notikusi nepamatotā iedzīvošanās, un ka noilgums iestājas pat tad, ja patērētājs pats nevar izvērtēt, vai l guma noteikums ir negodīgs vai arī nav zin j s par attiecīgā l guma noteikuma negodīgumu.
- 62 Šajā ziņā ir jāņem vērā nelabv lig k  situācija, kādā atrodas patērētājs salīdzinājumā ar pārdevēju vai piegādātāju gan attiecībā uz iespēju risināt sarunas, gan attiecībā uz informētības līmeni un apstākli, ka ir iespējams, ka patērētāji nezina vai neuztver savu no Direktīvas 93/13 vai Direktīvas 2008/48 izrietošo tiesību apjomu ( aj  nozīmē skat. spriedumus, 2020. gada 9. jūlijs, *Raiffeisen Bank un BRD Groupe Soci t  G n rale*, C-698/18 un C-699/18, EU:C:2020:537, 65.–67. punkts, kā arī 2020. gada 16. jūlijs, *Caixabank un Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-224/19 un C-259/19, EU:C:2020:578, 90. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 63 Kā ģenerāladvokāts būtībā ir nor d j s secinājumu 71.–73. punktā, tādi kred tl gumi kā pamatlietā parasti tiek izpildīti ilgstošā laika posmā un līdz ar to, ja notikums, ar kuru sākas trīs gadu noilguma termiņš, ir katrs aizņēmēja veiktais maksājums, nevar izslēgt, ka vismaz attiecībā uz daļu no veiktajiem maksājumiem noilgums ir iestājies vēl pirms attiecīgā l guma izbeigšanās, un tādējādi ar  adu noilguma tiesisko regulējumu patērētājiem var būt sistemātiski liegta iespēja pieprasīt to maksājumu atmaksu, kas veikti saskaņā ar l guma noteikumiem, kuri ir pretrunā minētajām direktīvām.
- 64 Līdz ar to ir jāatzīst, ka tādi procesuālie noteikumi kā pamatlietā, ciktāl tie paredz, ka patērētājam prasība tiesā ir jāceļ trīs gadu laikā, skaitot no nepamatotās iedzīvošanās dienas, un ciktāl  i iedzīvošanās var notikt ilgtermiņa l guma izpildes laikā, var pārmērīgi apgrūtināt to tiesību īstenošanu,

kas patērētājam ir piešķirtas ar Direktīvu 93/13 vai Direktīvu 2008/48, un līdz ar to šādi noteikumi neatbilst efektivitātes principam (pēc analogijas skat. spriedumus, 2020. gada 9. jūlijs, *Raiffeisen Bank* un *BRD Groupe Soci t  G n rale*, C-698/18 un C-699/18, EU:C:2020:537, 67. un 75. punkts, kā arī 2020. gada 16. jūlijs, *Caixabank* un *Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-224/19 un C-259/19, EU:C:2020:578, 91. punkts).

- 65 Turklāt, kā g ner ladvok ts ir norādījis secinājumu 87. un 89. punktā, pārdevēja vai piegādātāja, kur  izmanto par negodīgu atzītu noteikumu, nodomam nav nozīmes attiecībā uz tiesībām, kas patērētājiem izriet no Direktīvas 93/13 normām, un tas pats attiecas uz Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punktu. Līdz ar to, lai izmantotu no šīm tiesību normām izrietošās tiesības, patērētājam nevar būt pienākums pierādīt, ka attiecīgā pārdevēja vai piegādātāja rīcība ir bijusi tīša. No tā izriet, ka iespēja pagarināt trīs gadu noilguma termiņu, ja patērētājs pierāda pārdevēja vai piegādātāja nodomu, kas ir paredzēta Civilt kodeksa 107. panta 2. punktā, nevar atspēkot š  sprieduma iepriekšējā punktā izdarīto konstatējumu.
- 66 N mot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka efektivitātes princips ir j ainterpret  tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, atbilstoši kuram uz prasību, ko patērētājs ir c lis, lai atgūtu summas, kuras, izpildot kredītlīgumu, ir tikuš s nepamatoti samaksātas, pamatojoties uz negodīgiem noteikumiem Direktīvas 93/13 izpratnē vai uz noteikumiem, kas ir pretrunā Direktīvas 2008/48 prasībām, ir attiecināms trīs gadu noilguma termiņš, kurš sākas dienā, kad ir notikusi nepamatotā iedz vošan .

Par otro jautājumu

- 67 Tā kā otrais jautājums ir uzdots vienīgi gadījumā, ja uz pirmo jautājumu tiktu atbildēts noliedzoši, uz to nav jāatbild, jo uz minēto pirmo jautājumu ir atbildēts apstiprinoši.

Par piekto un sesto jautājumu

- 68 Ar piekto un sesto jautājumu, kuri ir jāizskata kop , iesniedzējtiesa būtībā jautā Tiesai par veidu, kādā atbilstoši Savienības tiesībām interpretēt valsts tiesisko regulējumu, kas ir atzīts par nesaderīgu ar prasībām, kuras izriet no Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta h) un i) apakšpunkta, kā interpretēts 2016. gada 9. novembra spriedumā *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842), ja attiecīgais kredītlīgums ir noslēgts pirms š  sprieduma pasludināšanas un pirms minētā valsts tiesiskā regulējuma grozījumiem, kas ir veikti, lai nodrošinātu atbilstību minētajā spriedumā sniegtajai interpretācijai.
- 69 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka minētā sprieduma 59. punktā attiecībā uz Likuma Nr. 129/2010 – redakcijā, kas bija piemērojama 2011. gadā, – 9. panta 2. punktu, kas tiek aplūkots arī šajā lietā, Tiesa Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta h) un i) apakšpunktu ir interpretējusi tādējādi, ka kredītlīgumā uz noteiktu laiku, kur  kapitāla amortizācija ir paredzēta ar secīgu maksājumu veikšanu, amortizācijas tabulas veidā nav jāparedz, kāda no katra maksājuma daļām tiks izmantota š  kapitāla atmaksai, un ka ar šīm tiesību normām, aplūkojot tās kopsakarā ar šīs direktīvas 22. panta 1. punktu, netiek pieļauts, ka dalībvalsts savos iekšējos tiesību aktos paredz šādu pienākumu.
- 70 2019. gada 5. septembra spriedumā *Pohotovost’* (C-331/18, EU:C:2019:665, 51. punkts) Tiesa apstiprināja, ka minētās direktīvas 10. panta 2. punkta h)–j) apakšpunkts, lasot to kopsakarā ar tās 22. panta 1. punktu, nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, atbilstoši kuram kredītlīgumā ir jābūt preciz tam katra atmaksas maksājuma atšifr jumam, atspoguļojot – attiecīgā gadījumā – kapitāla amortizāciju, procentus un citas maksas.

- 71 Turklāt jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesas sniegtā Savienības tiesību normas interpretācija izskaidro un precizē šīs normas nozīmi un tvērumu tā, kā tā ir vai bija jāsaprot un jāpiemēro kopš tās spēkā stāšanās brīža. No tā izriet, ka šādi interpretētu tiesību normu tiesa var piemērot un tai tā ir jāpiemēro tiesiskajām attiecībām, kas radušās un tikušas nodibinātas pirms sprieduma, ar kuru tiek lemts par lūgumu sniegt interpretāciju, taisīšanas, ja turklāt ir izpildīti nosacījumi, kuri ļauj kompetentajās tiesās uzsākt tiesvedību attiecībā uz minētās normas piemērošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 5. septembris, *Pohotovost'*, C-331/18, EU:C:2019:665, 53. punkts).
- 72 Līdz ar to iesniedzējtiesai pamatlietā Slovākijas tiesību normas, kas bija piemērojamas attiecīgā līguma noslēgšanas datumā, proti, 2011. gada 30. maijā, ciktāl tas ir iespējams, ir jāinterpretē atbilstoši Direktīvai 2008/48, kā tā ir interpretēta 2016. gada 9. novembra spriedumā *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842), izmantojot valsts tiesībās atzītās interpretācijas metodes. Iesniedzējtiesa nevar pamatoti uzskatīt, ka tā nevar interpretēt attiecīgās valsts tiesību normas Savienības tiesībām atbilstošā veidā tikai tādēļ vien, ka Slovākijas tiesas šīs normas ir interpretējušas ar šīm tiesībām nesaderīgā veidā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 5. septembris, *Pohotovost'*, C-331/18, EU:C:2019:665, 54. un 55. punkts, kā arī 2020. gada 5. marts, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, 42. un 44. punkts).
- 73 Lai gan šis atbilstīgas interpretācijas pienākums ir ierobežots ar vispārējiem tiesību principiem, it īpaši tiesiskās drošības principu, tādējādi, ka tas nevar būt pamats valsts tiesību *contra legem* interpretācijai, valsts tiesām, tostarp pēdējās instances tiesām, attiecīgā gadījumā tomēr ir jāgroza iedibinātā valsts judikatūra, ja tā ir balstīta uz valsts tiesību interpretāciju, kas nav saderīga ar direktīvas mērķiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 5. septembris, *Pohotovost'*, C-331/18, EU:C:2019:665, 56. punkts, kā arī 2020. gada 5. marts, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, 43. un 45. punkts).
- 74 Šajā gadījumā Tiesa 2019. gada 5. septembra spriedumā *Pohotovost'* (C-331/18, EU:C:2019:665, 57. punkts) jau ir nospriedusi, ka Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkts un 22. panta 1. punkts, kā tie ir interpretēti 2016. gada 9. novembra spriedumā *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842), ir piemērojami tādām kredītliģumam kā pamatlietā aplūkotois, kas ir noslēgts pirms šī otrā minētā sprieduma pasludināšanas un pirms valsts tiesiskā regulējuma grozījumiem, kuri ir veikti, lai nodrošinātu atbilstību minētajā spriedumā sniegtajai interpretācijai. To darot, Tiesa atzina, ka bija zaudējuši priekšmetu iesniedzējtiesas pakārtotie jautājumi lietā, kurā tika pasludināts 2019. gada 5. septembra spriedums *Pohotovost'* (C-331/18, EU:C:2019:665), kas tāpat kā šajā lietā attiecās uz iespējamajām šo Direktīvas 2008/48 tiesību normu sekām uz attiecībām, kuras pastāv starp privātpersonām pamatlietā, gadījumā – kas nav ticis konstatēts –, ja minēto tiesisko regulējumu nav iespējams interpretēt Savienības tiesībām atbilstošā veidā.
- 75 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz piekto un sesto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkts un 22. panta 1. punkts, kā tie ir interpretēti 2016. gada 9. novembra spriedumā *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842), ir piemērojami kredītliģumam, kas ir noslēgts pirms šī sprieduma pasludināšanas un pirms valsts tiesiskā regulējuma grozījumiem, kuri ir veikti, lai nodrošinātu atbilstību minētajā spriedumā sniegtajai interpretācijai.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 76 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) Efektivitātes princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, atbilstoši kuram uz prasību, ko patērētājs ir cēlis, lai atgūtu summas, kuras, izpildot kredītligumu, ir tikušas nepamatoti samaksātas, pamatojoties uz negodīgiem noteikumiem Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos izpratnē vai uz noteikumiem, kas ir pretrunā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītligumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 87/102/EEK, prasībām, ir attiecināms trīs gadu noilguma termiņš, kurš sākas dienā, kad ir notikusi nepamatotā iedzīvošanās.
- 2) Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkts un 22. panta 1. punkts, kā tie ir interpretēti 2016. gada 9. novembra spriedumā *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842), ir piemērojami kredītligumam, kas ir noslēgts pirms šī sprieduma pasludināšanas un pirms valsts tiesiskā regulējuma grozījumiem, kuri ir veikti, lai nodrošinātu atbilstību minētajā spriedumā sniegtajai interpretācijai.

[Paraksti]